

מכתבים למערכת הארץ

"חדלי אישים": איך הצלחנו?

בתגובה על "המטרה: להציל את האשכנזים",
מאת תום שגב ("הארץ", 15.9)

בתהליך אטי אך ברור, היסטוריונים ישראלים הורסים את "הפסלים הווירטואליים" של ענקי התנועה הציונית. הם חודרים לחדרי המיטות, למי רשמי הרוקחים, לארבע אמות של היחיד שבהן גם דמויות ענק בהיסטוריה הן בשר ודם ומתיימרים לחשוף את "האיש האמיתי" במערומיו. כך קיעקעו את דמותו של הרצל ואחריו את הדמויות של דוד בן גוריון, חיים ויצמן, וארתור רופין, ובוודאי גם אחרים, שזכו לטיפול דומה. בתוך כך, נדחקו הצדה, כ"תעמולה ציונית", חיבורים ראויים שהתמקדו בעשייה הרבה והפוריה של מנהיגים אלה. ראוי, כך נראה לי, לבקר את "הגישה הרכילותית" בכתובת ההיסטוריה.

חשוב לציין כי עמים גדולים אחרים, שמעולם לא גלו מאדמתם ולא נפלו קורבן להשמדה מתוכננת, לא הצליחו כלל במאבקם לעצמאות, דוגמת הכורדים במזרח התיכון, הקטלונים והבסקים בספרד, ואחרים. זאת, בזמן שהציונות, התנועה הלאומית היהודית, זכתה להצלחה דרמטית, שלא היה לה תקדים בתולדות העמים. די אם נציין שבתוך 50 שנה הגיעה הציונות, תוכנית שנחשבה הזויה, פרי דמיונו של עיתונאי ומחזאי וינאי (תיאודור הרצל) שהתחילה בכינוס בכול בשנת 1897, למעמד של הכרה בינלאומית בהקמת מדינה יהודית (לצד מדינה ערבית) ב"תוכנית החלוקה" בשנת 1947. ניתן לשער שבעוד דור או שניים, ישאלו החוקרים, אחרי שיסתיים תהליך "ניפוץ האיקונות", כיצד קרה הדבר? אם חדלי אישים כאלה הובילו את התנועה הציונית, כיצד ומדוע היא הצליחה?

ד"ר ישראל בן דור, טל-אל